„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на пе год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте ових ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопћено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 41. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 17. МАРТА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Што се мрчиш кад ковати нећеш!

Одисија лутања Аустро-Угарске флоте око класичних обала Крета завршила се и сада можемо спокојно претурати тевтере наших издатака и добитака те да видимо, колика нам је корист запала међу осталим силама, које се свакако нису вратиле кућама без извесне користи. Енглеска је уређењем зајма и грчких финансија не само обезбедила оно што јој је дотле припадало, него је тим зајмом успела да у Грчкој очува и за будуће своје спољашне интересе. Русија је постигла успех у својој мисији, јер је приморала Турску на кандидатуру принца Ђорђа, а тиме је већ обвезала и Грчку у толикој мери, да ће она у будуће водити много већа рачуна према овој словенској велесили и њезиној политици на Балкану. Па најзад и Немачка није отишла празнорука, о чему нам сведоче и њезини успеси на далеку Истоку, које је могла само уз припомоћ Русије и Француске подићи И сад не остаје ништа друго него да видимо какав је успех у критским водама постигла Аустро Угарска.

Она је имала то задовољство да своју флоту прошета мало по Средоземном мору, да се и она као велесила ћушне у параду између осталих сила, да громким гласом уложи свој протест противу кандидатуре принчеве, који протест нико није ни у шта зарезао, да за све то утроши ништа мање него седам милијуна форината, па онда да се за немачком флотом врати у своје воде са олакшаном кесом и празним рукама.

И то вам је резултат овога лутања!

Сад настаје питање чему све то? Кад је Аустро-Угарска флота пошла на критске воде какве је планове имао Голуховски и каквоме се излазу од свега тога надао? Да га нису у истини на то намамиле сирене „Pester Loyd«-а, — ове које нас увераваху како на истоку сваки покрет, свака ситница мора нас интересирати, јер се у њојзи налазе и наши интереси. А шта сад? Те исте „Loyd« — ово сирене певају другу песму и веле: „Ми немамо тамо никаквих интереса, нама може да буде са свим свеједно шта ће се тамо свршити.“ И у истини где су ти интереси, што их је Голуховскова политика овом приликом испословала? Или ће ти интереси тек наступити? Али где? Ми се ево обазиремо на све стране да их потражимо па их не видимо ни колико лека ради, па ако се не помишља, да ће се за ово лутање добити какве било накнаде у Босни и Херцеговини, у шта ми врло сумњамо, поред свега тога што се у њима данас граде стратешке железнице ускога колосека, за које са и „Pest. Loyd“ изволео отворено изјаснити, да те железнице не гради влада за какву економску корист Босне већ искључиво за војничке цели саме окупаторке.

И ово лутање, које нас стаде седам милијуна показује само да би аустријска флота куд камо боље урадила да је Голуховски није ни кретао тамо, јер тако му се бар не би могло рећи: што се мрчиш кад ковати нећеш! Али он не само што се омрчио него је и све нас омрачио са седам милијуна форината. А то није ни мало тако мајушна сума да би се преко ње могло прећи олако, нарочито у овим тешким приликама, кад нам се од стране Аустрије хоће да натовари уз оних 30/₀₀ још и 6/₀₀ заједничких трошкова и ако Угарска са својим народностима није у стању ни стари постотак плаћати.

Па зар немамо право кад кажемо, да нас ово играње „велике силе“ с поља кошта и сувише скупо, много скупље него што оно у самој ствари и вреди?

Свинкс.

Саборски одбор.

Седнице саборског одбора одржане су 9. и 12. марта о. г.

На захтев угарског министра председника, да му се подаструју закључни рачуни, решено је, да се одговори, да се ови по пропису морају прво поднети народно-црквеном сабору. Министарство просвете и цркв. послова одобрило је патријарху награду за време док је управљао упражњеном бачком дијецезом, као и више потпора свештеничких. — Дата је потпора неким свештеницима из подунавских општина из разлога, што због филоксере нису добили своје потпуне дотације. — Одбијене су молбе удовица и сирочади свештеничке за годишње уживање половине парохијских прихода из разлога, што је установљен мировински фонд, те из њега добијају припомоћи. Нису уважене молбе неких општина, да се ослободе од приноса и саборских трошкова и под претњом овршe наређено им је да издаду нужне обвезнице. Наређено је уједно да се учини обрачун у већ подељеним помешаним српско-романским општинама. Манастиру Ораовици додељена је припомоћ за оправку цркве и манастирске зграде. Решено је да се задржи кауција или последња рата архитекти Вл. Николићу, док не изврши оправке према суперколаудацији патријаршеске резиденције. Решени су преко 30 утока поднесених против епархијских власти. Потврђен је избор општине темишварске. Учитељицама враћени су списи са приметбом да их поднесу правилним путем, а код неких су поискани списи од епарх. админ. одбора. Решене су многе молбе за бестеретни отпис, као и за хипотекарне зајмове. Хипотекарног зајма издато је на 150.000 фор. Вршачком епископу дозвољено је електрично осветљење као инвестиција, а новом будимском епископу одобрен је предујам као и зајам за намештај новог будимског двора. Одустало се од поправке здања у ком се налази управа фондова већ је решено, да се сагради ново здање „Народни дом“; у коме ће се сместити саборница, секретаријат, фондовска управа, патриј. и народна црквена архива, нар. црква, музеј, митр. нар. библиотека, а осим тога биће са пијаце и станова за издавање. Зграда ова подиће се на карловачкој пијаци, на улазу од железнице у варош, према двору патријарашком, а посредством зајма на амортизацију. — Решено је да се зида епископски двор у Новом Саду, те да се распише стечај за планове до 1. септ. 1898. г. Одређен је уједно и пододбор који ће се ставити у споразум са епископом бачким. — Осим свега решено је још и много ствари и питања мање вредности.

Нови Сад, 16. марта.

Градња нове босанске железничке пруге и „Pester Loyd.“ У угарској заступничкој кући, отпочеће ових дана расправа: о градњи нове железничке пруге босанско-херцеговачке. Како је више но извесно, да би овај предлог наишао у заступничкој кући на грдан отпор, због жалосног финансијалног стања Угарске, то се „Pester Loyd“ у страху и ревности својој јако затрчао и открио тајну, коју је досада брижљиво крио као змија ноге. Отворено тврди и признаје, да се ова нова пруга неће градити из економских обзира на Босну и Херцеговину, јер оне од те железнице неће имати никакове користи, пошто ће све повеће вароши од пруге јако на страни остати. — Ова ће се пруга градити једино и ли из стратеријских обзира. Износи даље како је сваки страх неоснован јер градња те нове пруге, неће пасти на терет Аустро-Угарске, већ ће се градити о зној и муци саме Босне и Херцеговине. Аустро-Угарске заједничке активе даће само капару, коју ће босанско-ерцеговачки ерар у току од 10 година заједно са интересом натраг вратити. Па да би опозицију потпуно о томе убедио, износи како ова обавеза неће бити празна фраза, јер је најбољи доказ то, што је босанско-ерцеговачки ерар у години 1897. као и 1898. дао заједничкој активи 504.622 фор. за интерес и амортизацију.

Завеса је дакле подигнута, и ево потврдило се да је све оно истина, што смо ми у 36 бр. „Заставе“ у уводном чланку изнели.

Зар је то задатак и дужност Аустрије? Зар јој није дозвољен био улаз у Босну и Херцеговину на извесно време из јединог разлога да ред и мир тамо успостави? Сматрали се питање о Босни и Херцеговини већ решеним, кад се тамо већ чине такове припреме за стално и трајне одомаћење? Је ли право да народ босански и херцеговачки у зној свога лица даје новце за оно, што другом иде у рачун а њему никакове користи не доноси? Само да не испадне и овде рачун без бирташа, и да се не деси оно, што се десило са Италијом.

*

У бечкоме парламенту изјавио је вођа католичке немачке странке да његова странка сматра Аустрију као скупину народности и аустријски Немци као патријоте дужни су ово схватити са свим у духу споразума са Словенима а нарочито са Чесима.

Према томе изгледа да словенска ствар у Аустрији овога пута показује неки напредак, ако ово не будо случајно само један згодан дуг од стране католичке странке, како би се влади дала могућност да при решавању преговора са Угарском задобије што снажнију потпору словенску.

Иначе, ма како била ова странка блажа у својим поступцима од осталих немачких странака према Чесима, ми ипак нисмо у стању замислити да ће тако олако уступити па ма колико били умесни разлози словенске већине.

*

У Србији се на ново почеле потезати ствари противу Ник. Пашића као да је он за српско бугарског рата радио противу династије Обреновића и противу интереса српских у Маћенонији. И ако у Србији у то не верује више чак ни сам краљ Милан, либерална „Српска Застава“ ипак се упрегла у таљиге Др. Владанове да их извуче, па ни мање ни више него потрза на јавност познату клевету што су је још напредњаци са краљем Миланом у своје време потрзали. Међутим како се зна да ни радикална странка, ни Ник. Пашић нису баш толико прирасли за срце Милану, напредњацима и либералима, то би зацело Ник. Пашић већ одавна лежао с оне стране катанца, када би се у истини имало и такових издајничких докумената.

Ник. Пашић није остао дужан одговора. Он је у „Одјеку“ од 14. марта опровргао та подметања и отворено изјавио, да је он до рата с Бугарском као српски емигрант са српском емиграцијом радио противу Милана, али чим је рат започео он је оставио акцију на страну па се шта више, лично ставио на расположење самоме кр. Милану а у интересу отаџбине. Овако енергичан и отворен одговор свакако није годио Владановоме кабинету, који је као у воску држао да Никола Пашић неће смети изаћи на средину отворено због самог кр. Милана. Зато је полиција чим је овакова изјава изашла, запљенила „Одјек“.

Сироти српски либерали довијају се са сваке стране да нагараве човека па им се, ето, никако неда.

Политичке вести.

Угарска. У угарској заступничкој кући води се још непрестано жива дебата о финансијском закону. Фрања Кошут коре владу што се силом а не разлозима бори. На његов доказ да је дефицит од 1878 год. покривен зајмом, министар финансија немогући ово да побије, приметио је само лаконски, да је говорник требао о томе да говори пре 20 година. Министар грађевина живи и само обећава, а шта је досад урадио, одбацује на будућност. Министар председник ради најбоље, јер он ћутке прелази преко свих доказа. Износи како је учмао и заспао јаван дух у Угарској. Важна су питања на прагу као, поравнање и квота, и при свем том дух се тај ни не миче, а томе свему је влада крива. Побијајући разложно претпоставке референтове завршује свој говор одбацујући финансијски предлог. Министар грађевина Данијел, и министар унутарњих

ПОДЛИСТАК

БАЈИЋЕВ КУП СПАХИЛУКА И КНЕЗ МИЛОШЕВА ШТЕДЊА.

Као што је већ познато, Петрија, кнез Милошева кћи, била је удата за Тодора Бајића, који је у оно време био трговац у Земуну. Год. 1835. купио је Тодор на отплату спахилук, за који је било уговорено да га потпуно исплати у месецу марту 1836. године; но пошто Бајић за то није имао прикупљеног новца обратио се са молбом ташти својој кнегињи Љубици, да га она и кнез Милош у овоме потпомогну.

Усљед зетове молбе, кнегиња Љубица, писмом од 24 фебруара 1836 г. обрати се кнезу Милошу с извештајем:

»Познато Вам је како Тоша сада у дјелима његовим због оног спаилука стои: зато не могу пропустити да Вас и опет покорњејше не замолим, да не оставите Тошу у тјеснoћи његовој. Истина да сте му чинили, и одвише чинили, но шта ће мо, кад је једаред загазио и толико труда поднео, а и Ми смо се у томе нашли, зато велим, да га не оставимо. Истина да су ми врло добро позната и Ваша обстојателства Господару, да сте се много потрошили, и да је сада најтеже време дошло, помоћ учинити му, и знам за цјело, да ћу се због овога много код Вас и замјерити: ничим мање ни једно ни друго ние ме задржати могло, да Вам ову покорњејшу молбу моју не представим. Јошт до неколико дана приближава му се и термин, да горе опет полази с новцима, да спаилук исплаћује, а исплатити га нема чим. Куд је дакле сада пристао! Да спаилук повраћа натраг, не може се ни то без трошка, а где је срамота и његова и наша. Смилујте се барем на ону ситну децу и помозите му, ер други нико заиста помоћи му не може осим Вас Свјетли Господару«

Сутра дан 24 фебруара исте 1836. г., из Крагујевца, кнез Милош писмом, под Н 648, известио је кнегињу:

»Примио сам писмо Ваше од 23. тек. у ком ми пишете за Тошу. Колико би желео Вашему представленију удовлетворити: толико ми је жао, што Вам морам искрено примјетити, да је мени за дивно чудо, докле ће се то већ искати, и ко може и падавати. Вама је познато, колико је њима дато, а познато Вам је и стање наше. Људи из крајњег сиромаштва дигоше се, покуповаше и поисплаћиваше спаилуке, а он ни готово сачувати није кадар, но само тек иште. Камо кућа Баића, која је толико на гласу била, камо онолике паре, које је одавде однео? Бар да је ове сачувао, ако нове приумножити кадар није био? Кад сам чуо ономад, шта човек опет сад захтјева, чисто сам се обнезнанио и Вула питајте, како сам се огорчио, те сам и сад у оволико правителствени послова љут и мучан. Вама је познато, колики сам трошак љетос у Цариграду учинио, сад ме зове Цар у сватове, јер удаје млађу кћер своју и сунети синове. И ако не могу сам собом у сватове ићи, какве дарове шиљати ми ваља. Бог нас је благословио, — благодаримо му на превеликој милости — и време се приближава, да и весеље у кући учинимо. Глас је, хвала Богу, велики, на све се велико и трошити мора. А ми што год имамо, зар да раздамо њима? Дао сам му већ у крупно 50.000 талира, па што није сачувао? а не рачунам, шта му је давано у мањим сумама: кад хиљада, кад више кад мање. Што ми бар није казао, да је све оно пројурио па не би ништа ни почињао. Ја сам му обећао половину, коју сам и издао. А да више дајем, на чему ће мо ми остати? Полазећи у Цариград ја сам Вам казао, да овдје не остављам више од 30.000 дуката, и то што је код Вас. Од куд ће се дакле давати. Ево и други цареви почињу ми шиљати дарове, морам и за ове по достоинству мојему да дарове дајем. А помислите и то, да ми сад под платом чиновно живимо, с којом морамо излазити на крај. Заиста Љубице, ја одовуда не могу му давати ништа, а мислим, да сам много и дао: а Ви од ти новаца што су код Вас, ако оћете дајте »Што се тиче мошија у Влашкој од њих се ништа узимати не може, оно је ондје уложено, па стои«.

После оваког одговора, кнегиња је ипак успела, те је кнез новцем потпомагао зета, да исплати купљени спахилук; и кнез је наредио »газда Ђоки« Савићу трговцу, своме ортаку, да преда »зету Тоши Х Бајићу«, 10.000 дуката. Ђока је ову кнежеву наредбу извршио и крајем месеца фебруара исте 1836. г. предао: »за рачун Господарев, Тоши Х. Бајићу, преко Арона, по две квите 10 000 ⌗ цесарски, 240.000 гроша«, и ово показао у своме трговачком рачуну; а у кнежевој књизи расхода заведено је под 25. мартом исте године.

*) Из дела: „Финансије и Установе обновљене Србије до 1842. Написао Мита Петровић.

послова Перцел у подужим говорима труде се да побију тврдње опозиције. За њима је гроф Стеван Тиса бранио владу изнашајући опширно своје разлоге. После његова говора примљене су тачке 1, 2, 3, и 4 већином гласова а без какове измене. Затим су говорили још Молнар и Пихлер а после тога је дебата прекинута и седница закључена.

Аустрија. У царевинском већу одржала је канцеларијска управа своју седницу. Спровело се жребање посланика за свих девет оделења.

„Прва општа задруга званичника у Аустро-Угарској“ поднела је своју молбу министру предсадника да поради, како би добили што пре царску санкцију закони за повишење чиновничке плате, који су и у једном и другом дому већ доста давно примљени.

Србија. Краљ Александар са здрављем је потпуно повољно, тако да је још прекјуче престала потреба даљег објављивања лекарског билетена. — Црногорски кнез Никола и књегиња Милена, телеграфски су се извештавали о стању здравља краљева за време његове лаке болести од мрасе.

— Досадања скупштина која је изабрана 1897. а требала да ради 1898. год. разрешена је. — Нови избори ће се расписати априла а скупштина ће бити сазвана маја месеца.

Грчка. „Пол. Кор.“ јавља из Атине, да ће се за Тесалију организовати нарочити корпус од 10 батаљона и 3 батерије, а за команданта тога корпус биће постављен ђенерал Васос. — Министар марине поднео је своју оставку.

Турска. У Скопљу су стигла 6 батаљона, на које се одавно погледало. Због доласка војске народ се прилично узнемирио.

Романска. Парламентарно стање у пркос многобројној већини којом влада располаже, јако је уздрмана жестоким нападајима опозиције свију десидената. Разрешење парламента је једини излаз да се избегне министарска криза.

Француска. Министар спољних послова Ханото говорећи о спољној политици Француске истакао је како су велесиле грчко питање мирним путем решиле. Грчки зајам је осигуран, да би Турци Тесалију напустили. Чим буде грчко питање сасвим уређено, влада ће одмах посредовати и у критском питању. Немачка и Астро-Угарска повукле су своју војску са Крита а становништво тамошње све се више привикава на автономију. Одношаји Француске према свима државама су добри и пријатељски. Преговори између Француске и Кине воде се у Паризу и Пекингу, и уродиће добрим плодом. Прелазећи на питање о Куби вели, да ће влада све учинити да се избегне крвави сукоб између северо американских држава и Шпаније.

Ханото ће у идућој седници коморе изнети законски предлог о грчком зајму.

Српска краљица Наталија присуствовала је седници коморе.

Немачка. У државном сабору примљен је закон о флоти, Немачки цар у здравици својој а на броду ново сграђене лађе „цар Виљем Велики“ нагласио је, да му је за то пошло за руком да одржи мир, што је први немачки цар из куће Хохенцолерске, са великим пожртвовањем створио чврст ослонац у немачкој војсци, без кога неби се мир толико одржао. Говор свој завршио је са жељом да немачка трговина и промет на мору што већма процветају. За тим се одмах дигао и наздравио кнезу Бизмарку, који је његовом деди у најтежим данима био вредан и веран слуга и који баш тога дана навршује шездесето годишњицу своје војне службе.

Италија. У талијанској комори водила се два дана дебата о извештају одборском по Криспојевој афери. Решено је са 207 против 7 гласова да се извештај одбора у свему прима. Криспи није био ни у првој ни у другој седници.

— Криспи је дао оставку на свој посланички мандат. Талијанска комора уважила му је без дебате оставку. Говори се, да Криспи хоће опет да се кандидује у Палерму, а оставку је дао само за то, да покаже, како он опет ужива поверење.

Енглеска. Све енглеске лађе у Хопоконгу добиле су налог, да буду спремне за бој и одмах на море да изађу. У пристаништу се живо ради дању и ноћу, и товари угаљ и оружје. Адмиралство је наложило полицијској власти у Портсмутеру да јави колики је број оних лађа као и састав, које се на море спремају.

Рајтеровом биро-у јављају из Пекинга, да је руски посланик Павлов извештен из Чунг ли Јамена да ће се руски захтеви испунити. Тврди се да су руски захтеви у новије време сасвим промењени. Председник Чунг-ли Јамина, принц Кунг, узео је отсуство на 10 дана због слабог здравља, али се свуда мисли да је то само изговор. Принц Кунг је због обрта ствари врло незадовољан.

Шпанија и Северна Америка. Све американске вести миришу на рат. Америка се оружа грозничавом журбом. Издат је налог да се све ратне лађе амернканске имају црно обојадисати, дакле ратном бојом. Сви државници американски сматрају да је ратна криза наступила. Под председништвом Мак Кинлеа закључено је, да се од Шпаније не иште никаква ратна отштета. Већ да се због експлозије „Мајне“ изнесу сви докази па да се остави Шпанија да она отштету понуди. У ноти се цитира шеста тачка шпанско-америчког уговора у којој се наглашује међу собна заштита лађа итд.

Извештај

са светосавске свечане седнице срп. акад. књижевног друштва „Србадије“ у Грацу.

После онаквог лепог одзива од стране пријатеља „Србадијиног“ својом многобројном посетом, после оноликих братских поздрава и богатих прилога, сматрамо за врло пријатну дужност, да се свима на овај начин путем јавности, срдачно захвалимо. — Онолико ласкавих речи са свих страна, уверило је „Србадију“, да је погодила пут и начин, на који ваља српска омладина у туђини да слави српску славу, и да је учинила срећан избор, узевши тога дана да спомене име пок. Саве Бјелановића, човека, који је цео свој живот посветио раду за срећу и лепу будућност свога народа. —

У поздравној речи својој председник је објаснио гостима, од какве је важности по Србе дан, који слави друштво, као једна просветна установа и од какве је драгоцености по васколико Српство човек, у чију се успомену и држи овогодишња прослава. Споменуо је даље, шта значи слава у Срба, како се ова на дому слави, и за што овде у Грацу, баш овако, како то „Србадија“ чини овом приликом. —

За овим је, брат Никола Рајковић правник, прочитао свој састав: „О животу и раду Саве Бјелановића“. У њему су у најкраћим потезима изнесене, пред многобројне словенске госте, све заслуге и примерна радња недавно преминулога уредника „Српскога Гласа“, браниоца Српскога имена на обалама Јадранскога мора, будиоца свести народне међу браћом, и упорног борца против непријатељу српског племена. Нека му је за ово од нас вечна хвала! —

По особитом одобрењу полицијског изасланика, прочитано је писмо г. Др. Крсте Ковачевића из Шибеника управљено на „Србадију“ са жељом, да се прочита на свечаној седници друштвеној у помен пок. Бјелановића.

На крају су прочитане брзојавне честитке, које тога дана стигоше на друштво из ових места: из Задра: од Клуба Српских заступника са председником г. Квекићем, од Српске Задруге, Читаонице, од г. Архимандрита Јовића, од г. Др. Душана Бањенка, од г. Др. Митровића, од г. Марка Цара и г. Душана Јурковића правника; из Дубровника од Дубровничког радничког Друштва; из Зенице од г. Петровића свештеника: из Фојнице од г. Б.; из Бања Луке од г. Др. Ђ.; са Цетица од г. Дреча; из Бољевца (Србија) од г. Цветковића учитеља; из Панчева од г. Др. Влад. Алексића; из Велике Кикинде од „Садашњости“ и из Скопља, од г. г. Митровића, Огњановића, Гајића, Вучетића, Мих. Поповића, Макарија проте Бранковића, Милице Петровићеве, Ц. Хрњичекове, Поповића и Димитријевића.

Свима нека је срдачна хвала на њиховим искреним поздравима! —

Свечана седница завршена је химном Св. Сави, коју су сви присутни стојећи саслушали.

После седнице настало је весеље, које је трајало до по ноћи. Гостију је било преко 150., већином словенских ђака, као представника свих словенских академских друштава на градачком универзитету.

На овом месту износимо имена приложничка, који својим прилозима учинише толико, да ће „Србадија“ моћи отуда знатно обогатити своју књижницу и далеко улепшати своју читаоницу.

Г. Љубомир Крсмановић трг. из Београда 50 фор.

По 10 форинта.

Г. Петар Николић штампар из Загреба, гђа Христина Планк, каф. из Граца, г. г. Браћа Марићи из Колашина, и г. Војвода Лазар Сочица из Никшића. Г. Тане Јурковић из Бељковца скупио 7 фор.

По 5 форинти:

Г. Димитрије Николајевић трговац из Београда, г. Др. Милутин Симоновић из Каменице (Срем), гђа Даница С. Бјелановића, удова из Задра, г. Др. Душан Бањак из Задра, г. Др. Влад. Алексић из Панчева, г. Милан Бошковић благајник српске кред. банке у Београду, г. Х. Сава Косановић владика из Улцина, гђа. Ана удова Димитријевића из Новог Сада, г. Др. Миша Михајловић из Уба (Србија) 4·62 фор.

По 3 фор.

Г. Алекса Будисављевић из Осека, г. Герасим Петроновић прав. Епископ из Котора, г. Перо Крацо из бос. Петровца, г. Пистовић из Госпића, г. Милош Поп-Јовановић берберин из Београда, г. Милош Прокић чл. Касације у пензији из Београда, г. Доситеј Јовић из Задра, г. Мило Томашевић из Никшића.

По 2 фор.

Г. М. Маринковић из Сенског Моста, г. Др. Монти из Книна, г. Др. Крсто Ковачевић из Шибеника, г. Пахомије Николајевић протосинђел из Високога, г. Ђорђе Дакић из Зворника, г. Васо Ристић учитељ трг. Школе из Травника, г. Исидор. Атанацковић војни капетан из Граца, гђа Савка Жакула, из Брчке, гђа Мара удова Н. Јовановића из Бос. Крупе, г. Серафим Калик професор из Задра, г. Радомир Тановић чинов. Срп. Кред. Банке у Београду, г. Коста Велић, бележник из Рахића, г. Јеврем Петровић свештеник из Зенице, г. Раде Стевановић из Бос. Крупе, г. Мића Кречић из Сарајева, г. Коста Јовановић књижар из Ниша.

По 1 фор.

Г. Матавуљ из Шибеника, г. Раде Стојановић из Приједора, г. Др. П. Јовенорић из Пакраца, г. Микола Ђорђевић чин. Срп. Кред. Банке у Београду, г. Сава Жакула трг. помоћник из Београда, гђа Мара Станковића из Брчке, г. Душан Николић из Фоче, г. Милан Хаџи-Вуковић из Фоче.

По 50 нов.

Г. Михајло Тупић чинов. Срп. Кред. Банке из Београда, г. Коста Живановвић чинов. Срп. Кред. Банке у Београду. — Свега 198.62 фор.

На овим богатим прилозима нека је свима дародавцима најтоплија захвалност од наше „Србадије“!

Не можемо пропустити, а да још једном не захвалимо г. Љуби Крсмановићу, друштвеном добротвору, који је и ове године подарио друштву суму од 50 фор. те тиме учинио толико, да је друштво већ са његовим прилогом могло смелије да погледа у извесан напредак свој. Нека је особита хвала г. Радомиру Таловићу, што се потрудио и скупио међу чиновницима и друговима својим у Срп. Кред. Банци суму од 10 фор. — На крају захваљујемо се срдачно и гђи Даници удови пок. С. Бјелановића, што поред свог новчаног прилога украси и друштену књижицу крекрасном књигом Саве Бјелановића, „Кроз Словенске Земље“.

Са одборске седнице друштва „Србадије“ од 5. 17. фебруара 1898 г. у Грацу.

Благајник **мед. Влада П. Поповић.** Председник **мед. Сава В. Поповић.**

Књижевност и уметност.

Нови васпитач орган за педагошку књижевност. Свеска III. год. XI. Власник Мита Нешковић. Садржина: Наша дјечица. — Памћење у школи. — Школе у Шпањолској и Италији. — Левана. — Главнији узроци дјечје непажње и како се томе доскочи. — Грађа за историју школарства. — Књижевни преглед „Новог Васпитача.“

Бранич и Часопис за правне и државне науке. Власник: Удружење јавних правозаступника у Србији. Одговорни уредник Милан Ст. Марковић. Бр. 4. год. V. Садржај: А. Е. и Митрополит Михаил. † О судовима и суђењу у Србији пре писаних закона, од Ст. Максимовића. Оснивачки удели код акцион. друштава, од М. С, Поличевића. Један поглед на примену и извршење појединих прописа код судова и иследних власти, од Љоб, Јовановића. Из суднице: V. Ортаци посебице не могу заједничку фирму задужити без нарочитог овлашћења или објаве. Разумевање петог одељка допуне §. 471. грађ. суденост. Правозаступнички испит Весник. Позив на претплату.

Школски одјек. Бр. 8. год. II. Садржај: Још која о унрави школској. Женске школе за домазлук у Шведској, Норвешкој и Данској. Географска карта у настави. Дописи из автономнога живота. Белешке. Уредник Кузман Миловановић.

Вести из места и са стране.

Пододборска конференција код патријарха. На конференцији су били: Патријарх као председник владике Мирон и Михајло, од световњака др. Ника Максимовић, Стева Поповић, др. Тоша Недељковић, ђура Вукичевић, Лаза Секулић секретар, барон Јован Живковић, др. Илија Вучетић, Др. Ђура Красојевнђ, др. Миша Михајловић. Остали су извинили свој долазак осим владике новосадског. Већало се и пре и после подне до под саму мрклу ноћ. У већини спорних питања постигнут је споразум, а за остала препорна питања решено је, да се изнесу пред конференцију и да се тамо покуша споразум и у њима.

Скупштина новосадске болничке трговачке задруге. У недељу требала се одржати главна скупшт. нов. бол. трг. омладине, на којој се уједно требао обавити и избор новога одбора. Но Чивути и њихове присталице кад видеше да ће срамно пропасти, по примеру прошлога аустријскога већа подигоше таку бруку и галаму да је комесар власти разрешио скупштину и ако на то није имао право. О срамном поступку овом изиђе у сутрашњем броју нашем опширније, као и њиховом памфлету, у коме се блатом бацају на Српство.

Друштво „Дечији пријатељ“. У Новом Саду основано је 27. јануара 1898. друштво „Дечији пријатељ“ а како чујемо и статути су већ потврђени. Друштво је о новоме заузимањем г. Матије Хука. Главан смер је тога друштва, да без разлике вероисповести и народности заодева сиромашну децу, купљењем прилога и крајцарашким улозима. Друштво располаже већ са капиталом од 105 фор.

Зрела свест. Ми смо већ изнели једном у нашем листу, да је у Пешти основано друштво за помађаривање имена, а на челу тога друштва да је неки Чивутин по имену Симон Телкеш. Ово друштво обратило се било министарству са молбом, да упути чиновнике, да своја имена помађаре. На жалост министарство се тој молби одазвало и многи су чиновници упутству томе и задовољили. Како пак треба своје име чувати и бранити, даје нам леп пример сибињски магистрат, који је послао министарски позив натраг са примедбом, да је предузеће Симона Телкешког, његовог друштва и министарства несретно и да може порушити мир у грађанству. Дао би Бог, да се на овај леп и поучан пример сибињског магистрата угледају и све остале опћине немађарских народности.

Српско академско друштво „Зора“. На трећој ванредној главној скупштини српског академског друштва „Зоре“ у Бечу, држаној 23. (7.) марта 1898. изабран је нови управни одбор овако: за председника г. Лаза Димитријевић медицинар, за потпредседника г. Божидар Јововић правник, за тајнике г. г. Стеван Бракус филозоф, Јосиф Костић медицинар, за књижничара г Ђорђе Сршкић правник, за благајника г. Крсто Кулишић правник.

Зла савест. Вршачко „Српство“ доноси белешку, како се раскрај Милан јако боји за свој живот, те су све власти у Бачкој, Банату и Срему посредством Аустрије добиле налог, ма бодрим оком мотре на неког човека, који потајно иде о глави Милановој, па се чак тражи и фотографија овог човека. Како се грешник и од своје сенке плаши, најбоље нам сведочи овај страх Миланов.

† **Игуман Јосиф Јорговић.** У манастиру Златинци (код Беле Цркве) преминуо је игуман Јосиф Јорговић. Покојник је свршио у Вршцу богословију, али се није одмах запопио. Неко време био је бележник у Јабуци и Влајковцу, па онда тајник занатлијске задруге у Вршцу. Пок. епископ Нектарије закалуђерио га и предао му на управу манастир Бојловицу, да као игуман њиме управља. Пре године дана преместио га је владика Змејановић у Златицу. Покојник је био члан епархијске скупштине и конзисторије. Год 1890. изабрат је у вршачко-уљманском срезу за посланика на народно-црквеном сабору у Карловци. Док се бавио у Вршцу био је председник певачког друштва нашег. Био је добра срца и добар Србин. Вечнаја памјат!

Разно.

Чудновато својство код слепих особа. Професор Друо пронашао је, да ће се међу слепим особама наћи мало дуванција. Војници и морнари, који су увек пушили, наставили су до душе, кад су ослепили, још неко време ову навику, али су постепено сасвим престали пушити. Они су тврдили, да пушење за њих нема никаква уживања, кад не виде дим. Неки шта више тврде, да ни не осећају дуван, кад не виде дим.

Дирљив призор. У иншпекционој соби будимпештанске полиције десило се 7. овог м. ово: Тога дана по подне дође у главну полицију надкондуктер ц, кр. прив. јужне жељезнице Игњат Полак и пријави да му је 17-годишња ћерка Јанка — дивна шваља — нестала има већ три дана, а у последње је време била увек суморна, ну није хтела да се никоме појада. И баш кад је брижни отац дошао да замоли полицију, да је тражи, јаве телефоном из Будафока, да је извађен из Дунава леш неке младе девојке. По опису леша, несрећни отац виде да је то његова Јанка.

Страшна смрт. У Будимпешти се догодио пре три дана овај ужасан случај: Војника Вилхелма Лустиг посети у Франц-Јосифовој касарни његова мајка, удова од својих 70 година. Пред што ће поћи кући, мати оде у нужник и понесе упаљену свећу. Пошто је за дуго немаше да се врати, син пође у нужник да види шта је с њом. Може се мислити, како се био ужасно, видевши где из нужника куља дим, а тек како му је било, кад је отворио врата и нашао своју мајку где лежи изгорела на патосу! Он је узе у наручје и она испусти душу. Извесно је испустила свећу, па кад се сагла да је подигне пламен јој је дохватио сукње и тако је свршила.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 24. марта по рим. (Извештај комисионе радње Мор. Бауера и сина.)

Догон рогате марве био је на данашњем тргу свега 2590 комада, и то: 1392 ком. мађарски волова, 569 комада мађарских крава, 221 ком. српских волова, 9 ком. српских крава, — босан. волова, — босанских крава, 131 комада бикова, 21 ком. бивола, 247 комада теглећих волова. Накнадног догона није било.

Цене су биле следеће:

Дебели волови, добре каквоће, клани 29·——30·50 ф. м. ц., живе тежине ф. 32.— по м. цен. Волови с паше 24·50—26·50 ф. мц. Сеоски волови 21—25·50 ф. м. ц. Босански волови 22—28.— м. ц. Краве клане 21—29·— ф., живе тежине 30·— ф. по м. цент. Бикови клани 22—28·— ф., живе тежине 30 фор. по м. ц. Биволи 17—21 ф. м. ц. живе теж. —·— ф.

Овци. Вашар од 21. марта по рим. Догон 383 ком. оваца.

Шкопци су продавани по 21—23·— ф. пар, овце јагњенице 21—22 ф. пар.

ОГЛАСИ.

ЈАВНА ДРАЖБА

за оправку цркве и порте Старо-стапарске (неимарски и дрводељски посао) обавиће се 23. марта т. г. по старом календару у црквено-општинској дворани са тог разлога, пошто је мало дражбеника било.

У Ст. Стапару 14. марта 1898. год.

УПРАВА

116 1—2 црквено-школског одбора.

Одговорни уредник Константин Брадваровић.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.